

Otisak.ba: Intervju sa prvim zamjenikom visokog predstavnika i supervizorom za Brčko Distrikt Michaelom Scanlanom

Piše: Adis Mujdanović

Otisak.ba: Najaktivniji ste supervizor od „zaleđivanja“ supervizije u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine 2012. godine i od februara ove godine svaki mjesec posjećujete ovu lokalnu zajednicu. Da li ste primijetili pozitivne rezultate proizašle iz Vaših posjeta i razgovora sa lokalnim čelnicima?

Michael Scanlan: Sama činjenica da o tome već govorimo pretpostavljam da znači da je ipak nešto pozitivno. Dobro je što sada imate razgovore koji se trenutno odvijaju u Skupštini i Vladi i u medijima. Govori se o tome da je vrijeme da se nešto učini. Ekonomski trendovi u smislu pristupa javnim uslugama još uvijek očigledno nisu dovoljno dobri, ukoliko i dan-danas vidimo da ljudi iz Brčko Distrikta odlaze. Sada je vrijeme da se nešto poduzme, da se poduzmu neke aktivnosti, a kada to kažem, tu prije svega mislim na vaše organe vlasti.

Otisak.ba: Imali ste govor u Skupštini BDBiH u kojem ste izrazili nezadovoljstvo trenutnim stanjem u ovoj lokalnoj zajednici, ističući da očekujete do proljeća da se stanje popravi. Možete li se još jednom ukratko dotaći najbitnijih segmenata Vašeg govora.

Michael Scanlan: Jedna stvar koju želim naglasiti, ono što sam rekao u svom govoru, to nije samo moj stav, nego su to stavovi, utisci i razmišljanja koja sam čuo i vidio u proteklih šest mjeseci, u ovom vremenu otkad sam počeo dolaziti u Brčko. Neki od tih su i stavovi koje sam čuo od zastupnika koji su bili u skupštinskim klupama. To je ono što me ohrabruje, da svi ti ljudi priznaju da postoji problem, a problemi koji postoje treba rješavati. Da bi se pokazalo da postoji istinski interes da se trendovi promijene u pozitivnom smjeru, jedna od tih stvari je, sasvim jasno, nedostatak transparentnosti u budžetskim aktivnostima, odnosno finansijskom sektoru kojeg kontrolišu i Vlada i Skupština. Dakle, u toj oblasti imamo dvije stvari: novi zakon o budžetu i novi zakon o fondacijama i udruženjima odnosno organizacijama u okviru nevladinog sektora. Međunarodna zajednica, pri tome ne mislim samo na OHR, nego mislim i na svoje kolege iz Evropske unije i OSCE-a, ima ekspertizu koja je potrebna u ovoj

oblasti i oni već pružaju i pružali su svoje sugestije u smislu onoga što su evropski standardi koji se u ovom zakonodavstvu trebaju stvoriti i ispoštovati i ovdje, posebno u smislu onoga što znači transparentnost, jasno upravljanje i raspolaganje sredstvima. Ključno je i značajno da taj zakon bude usvojen u toku ove jeseni, kako bi se mogao primjenjivati na izradu nacrta i usvajanje budžeta za 2020. godinu. Važno je da to bude učinjeno prije sljedećih izbora, kako to ne bi bila komponenta koja će se politizirati tokom predizbornog procesa. Druga ključna stvar jeste finaliziranje svega što je potrebno da bi se projekt modernizacije Luke mogao realizirati, odnosno da bi implementacija počela ove godine. Ukoliko se to uradi, to će značiti otvaranje mogućnosti i za druge projekte u okviru sektora infrastrukture. Treći, možda najznačajniji faktor, je osigurati da sva regulativa koju imate, uključujući i regulativu u okviru javne uprave, bude postavljena tako da radi u korist poduzetništva, u korist onih koji su zainteresirani za otvaranje radnih mjesta u ovom području, da im se omogući da svoje poslovanje ovdje obavljaju bez problema. Kao što je i gospodin Studen kao predstavnik svoje grupe rekao u obraćanju pred Skupštinom, ukoliko se to osigura u smislu ove regulative koja je potrebna, on je spreman da počne s realizacijom projekata koji znače pola milijarde KM investicija- u Distrikt. Ono poboljšanje koje će omogućiti da on krene sa realizacijom svojih investicija će isto tako biti od koristi za sve druge poduzetnike odnosno za sve druge poslovne ljude koji se odluče da ovdje razviju svoja poslovanja.

Otisak.ba: S obzirom na trenutnu situaciju, da li je realno očekivati da se do proljeća popravi stanje i u kojoj mjeri?

Michael Scanlan: Trebalo bi da su ljudi motivirani da poprave situaciju, jer ljudi odlaze, a, naposljetku će tako biti i sa njihovom djecom. Ljudi su glavni akteri ovdje.Kada se suoče sa situacijom, oni će donijeti odluku o svojoj budućnosti i možda odlučiti da odu negdje drugo. Mislim da teško možete zamisliti neki drugi motiv za odgovorne da poboljšaju stvari. Ljudi koji vas prate ili slušaju ono što vi objavljujete također moraju imati ulogu u ovom svemu. Ispravno je da birači imaju očekivanja od onih koji su u vlasti i koji upravljaju. Prvobitni koraci koje je potrebno poduzeti s njihove strane su vrlo jasni. Ne radi se o komplikovanim stvarima. Dakle, ako urade ove stvari koje sam pomenuo, koje je potrebno uraditi, promjene koje pokazuju da se Brčko kreće ka boljoj budućnosti i u ispravnom smjeru će onda biti vidljive već na proljeće ili u ljeto. A onda ljudi mogu imati to na umu kada budu birali svoje predstavnike na izborima. Ali, ukoliko to ne vide, ukoliko ne vide te promjene, i to je isto jednako važno kao i ovo ranije što sam rekao, onda građani u ovom distriktu, birači, glasači u ovom distriktu moraju isto tako jasno reći da imaju očekivanja i da žele da ta njihova očekivanja budu ispunjena. To se mora odraziti u načinu na koji će građani glasati na izborima.

Otisak.ba: Dakle, da rezimiramo ovu priču. Do proljeća očekujete da se u Skupštini usvoji novi zakon o budžetu, da se usvoji budžet za narednu godinu i da se napokon krene u projekat modernizacije Luke?

Michael Scanlan: Da, tako je.

Otisak.ba: U svojim dosadašnjim javnim nastupima, u većoj ili manjoj mjeri, ste govorili o lošoj situaciji u BDBiH, o tome kako se slabo ili nikako čine koraci ka prosperitetu ove lokalne zajednice, kako se stalo na reformama, ali nikada niste konkretno rekli koji su najveći krivci za to. Da li jedan od puteva ka poboljšanju stanja detektiranje najvećih krivaca?

Michael Scanlan: Jedna stvar koja me zaista iznenađuje u BiH – ljudi bez ikakvih problema vrlo su sretni da provedu cijeli dan pričajući o tome koga treba kriviti i zašto ga treba optužiti, ali vrlo često se čini da nisu spremni provesti ni sat vremena u priči o tome šta se može uraditi i šta se treba uraditi kako bi se išlo ka naprijed. Ja dolazim iz zemlje u kojoj su uvijek rezultati, promjene, mijenjanje stvari nešto što je na prvom mjestu. Ja preferiram da svoje vrijeme i energiju utrošim na način na koji se može stvoriti neka budućnost. Ali, vrlo sam jasno rekao, kao što svi znamo, ko je odgovoran za ono što treba uraditi: Skupština Distrikta, Vlada Distrikta, javna uprava i na kraju birači. Ako ne očekujete od svojih organa vlasti da vladaju tako što će raditi u vašem interesu, a umjesto toga se fokusirate na neke jednostavne kratkoročne koristi, i ne tražite da se stvara jedan sistem koji će osigurati bolju budućnost za vas i vašu djecu, do promjene neće doći.

Otisak.ba: U govoru u Skupštini ste naglasili da se status BDBiH neće mijenjati, jedino ako dođe do teških povreda arbitražne odluke. Međutim, ukoliko se stanje do proljeća, kako Vi očekujete, ne promijeni na bolje, kakva će biti Vaša reakcija?

Michael Scanlan: Kada sam govorio o statusu Distrikta, govorio sam o statusu kondominijuma. I kao što je rekao predsjedavajući arbitar koji je bio u posjeti Brčkom u toku ovog mjeseca, bio je upravo ovaj komentar koji ste i vi sada naveli. Dakle, taj status kondominijuma koji je takav kakav jeste i ostaje. To nije nešto što je vezano za

prosperitetno ili ekonomski neprosperitetno Brčko. Kao što sam i u svom govoru rekao, ovo što se tiče prosperiteta je nešto što svi vi imate u svojim rukama. Ako to želite, zaradite to, osigurajte da se to desi. Ako želite da se pridružite Evropskoj uniji, morate raditi na tom putu, morate zaraditi to članstvo i morate osigurati da se neke stvari dese da biste došli do Evropske unije. I kada budete u Evropskoj uniji, to je način na koji stvari funkcionišu i u Evropskoj uniji. Dakle, počnimo odmah, počnimo sada. Ukoliko se stanje ne popravi do proljeća, moja reakcija će biti kao što sam rekao u govoru 8. marta. Međunarodna zajednica sa zadovoljstvom je partner ovdje u konstruktivnim procesima, ali vi morate napraviti prvi korak. Vidjet ćemo hoćete li napraviti prvi korak.

Otisak.ba: Po mom mišljenju, to može ići u nedogled. Očito je da ako ne postoji nikakva sankcija, lokalni čelnici ništa ne mijenjaju.

Michael Scanlan: Ovo je vaš distrikt, vaša budućnost, vi glasate, vi sudjelujete u tim procesima. Šta vi želite? Osigurajte da se to desi. Možete imati prosperitetnu zajednicu, jer imate sve elemente koji su za to potrebni, uključujući i koeficijent. Ali, ako se stvari ne budu rješavale, ukoliko ne idete u tom pravcu, međunarodna podrška, donatorski projekti u tom slučaju se ne mogu desiti, investicije u privatni sektor ne mogu doći. I onda, u čemu je smisao koeficijenta? Dakle, vi donosite odluku, svi vi.

Otisak.ba: Dakle, ovo sve što ste nabrojali, to može biti sankcija za ovu lokalnu zajednicu?

Michael Scanlan: Ja bih više volio da na to gledam kao na nešto što je sama logika. Ako želite da radite, ako želite da nešto postignete, morate se uključiti da biste zaradili ono što su stvari koje vrijede ovdje kao što vrijede na svim drugim mjestima.

Otisak.ba: Ukoliko se u dogledno vrijeme ne promijeni ništa na bolje u ovoj lokalnoj zajednici, da li će doći do ukidanja koeficijenta koji se dodjeljuje BDBiH?

Michael Scanlan: Hajmo vidjeti šta se može uraditi, a onda ćemo nakon toga svi donijeti procjenu o onome što treba uraditi, bar što se tiče naše tačke gledišta. Godine 2020. imat ćete potpunu fiskalizaciju, imat ćete vrlo jasnu sliku koji su to benefiti i onda razmislite o tome koliko je za vas značajan koeficijent.